

De week van Samen Opleiden

De lerende leraar in de schijnwerpers

Opleiden, begeleiden en professionaliseren

“Ik herken veel in mijn leerlingen: we zijn allemaal lerende”

Louis Stassen

Zij-instromer Louis Stassen (29) volgt de lerarenopleiding aan de VU en geeft nu ongeveer anderhalf jaar Nederlands op het Joke Smit College, een school voor volwassenenonderwijs (vavo) in Amsterdam. “Het is essentieel dat je als startende docent voldoende tijd en gelegenheid krijgt om te leren, om je het vak eigen te maken.”

Stassen maakte kennis met het (voortgezet) onderwijs als beleidsmedewerker van het LAKS, waar hij na zijn studie¹ ging werken. Zijn LAKS-periode bracht hem ertoe te kiezen voor het leraarschap, vertelt hij. “Met veel plezier stond ik samen met scholieren op de barricade om het onderwijs te verbeteren. Ik vond het heel leuk om met jongeren samen te werken. Het lerarentekort en de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep waren zeer belangrijke thema’s, en op een gegeven moment dacht ik: als je daarover dan zo’n duidelijke politieke mening hebt, waarom ga je het beroep dan niet zelf leren? Bovendien zag ik gaandeweg in dat de kwaliteit van het onderwijs in de eerste plaats afhankelijk is van de docent. Je kunt mooi beleid ontwikkelen, maar dat kan alleen slagen als de docenten competent zijn en zich goed voelen.”

Combineren

Op het Joke Smit College kreeg Stassen een mooie kans: hij kon als zij-instromer aan de slag als leraar Nederlands, en kreeg daarnaast een aanstelling als beleidsmedewerker. Een mooie combinatie, vindt hij. “Ik sta nog aan het begin van mijn loopbaan in het onderwijs, dus ik heb nog geen vastomlijnd

beeld van waar ik naartoe wil werken, maar ik vind het zinvol en leuk om het lesgeven te combineren met iets anders. Er zijn allerlei interessante mogelijkheden; je kunt het leraarschap bijvoorbeeld combineren met een beleidsfunctie bij OCW of met een baan in het bedrijfsleven. Ik denk dat ik in de toekomst, naast lesgeven, altijd wel iets anders wil doen omdat dat voor mezelf, maar ook voor de leerlingen, verrijkend is.”

Het ‘leren in de praktijk’ bevalt Stassen goed. “Het leuke aan de lerarenopleiding is dat je gelijktijdig praktisch leert lesgeven, theoretisch leert over didactiek, en dat je ook inhoudelijk bezig bent met je vakgebied. Ik vind de vakdidactiek heel boeiend. En ook dat je het vak tot in de kern moet begrijpen om het aan anderen goed te kunnen uitleggen.

Wel ervaart Stassen een kloof tussen zijn bezigheden op de VU – één dag in de week – en in de klas. “Op de VU leer je op basis van wetenschappelijke inzichten over didactiek en pedagogiek onderwijs te ontwerpen en te geven. Maar als je als startende docent voor de klas staat, is die wetenschappelijke fundering nu niet bepaald je prioriteit. Het is de kunst om die kloof gaandeweg te overbruggen door veel ervaring op te doen.”

Vakmanschap

Op school is er voor startende leraren onder meer een coachingstraject, met intervisie en op de praktijk gerichte trainingen. Daarnaast heeft elke starter een persoonlijke coach. “Maar wat ik het meest leerzaam vind, is het wederzijds lesbezoek”, vertelt Stassen. “Ik leer er ontzettend veel van om een les van een ervaren collega bij te wonen, te observeren en na te bespreken. Dat vind ik nog leerzamer

1. Stassen behaalde de bachelor Nederlandse Letterkunde en Literatuurwetenschappen en de master Moderne Letterkunde aan de VU.

dan wanneer een collega mijn les bezoekt. Door een ander te observeren, leer je allerlei kleine handigheidjes die je niet uit boeken kunt leren. Ik kijk veel af van ervaren leraren, bijvoorbeeld hoe je een les begint of hoe je leerlingen aanspreekt. Het is het vakmanschap dat je alleen in de praktijk kunt leren.”

“In een lesbezoek leer je allerlei kleine handigheidjes die je niet uit boeken kunt leren”

Om in te groeien in dat vakmanschap, worden de taken van Stassen geleidelijk uitgebreid. Hij geeft op dit moment – naast zijn werk als beleidsmedewerker – les aan twee havo-5 klassen, totaal 6 uur per week. Elk jaar komt er een klas bij en krijgt hij wat meer taken. “Die geleidelijke opbouw maakt dat ik mijn lessen tot in de puntjes kan voorbereiden, ontspannen de les inga en er ook weer ontspannen uitkom”, zegt Stassen. “Zo kom ik mijn week zonder stress door, en dat is goed voor mijn professionele ontwikkeling, maar ook voor mijn leerlingen. Naarmate je langer op school werkt, moet je sneller en efficiënter gaan werken. Dat is een natuurlijk proces, omdat je gaandeweg steeds meer aankan.”

In het diepe

Stassen weet dat hij wat dit betreft bevoorrecht is, dat lang niet alle beginnende leraren tijd en gelegenheid krijgen om zich het vak zonder werkdruk eigen te maken. In de opleidingsgroep op de VU hoort hij van medestudenten ook hele andere verhalen. “In het begin van het eerste jaar van de opleiding brak een enthousiaste jongen tijdens de intervisie in tranen uit omdat hij op zijn school in het diepe werd gegooid; hij had meteen al 200 leerlingen. Een ander is weggegaan bij zijn school omdat hij in zijn sectie als junior de zwaarste klas kreeg toebedeeld. Als ik dit soort verhalen hoor, vind ik het niet gek dat veel beginnende leraren afhaken. Ze worden vaak overvraagd. Iedereen die zich bezighoudt met het opleiden van leraren moet zich realiseren dat het een zwaar beroep is om te leren en dat daarvoor tijd nodig is. Wat mijn opleidingstraject tot een succes maakt, is dat ik op school voldoende tijd krijg om me het vak van leraar eigen te maken.”

Mede daardoor heeft Stassen veel plezier in zijn opleiding. “Het is altijd spannend om iets te leren: er is veel dat je nog niet weet, je vindt dingen moeilijk en je bent soms bang om te falen. Maar als het gaat lopen, dan wordt het steeds leuker en dan heb je iets waar je de rest van je leven blij van wordt. Het mooie eraan is dat je hetzelfde doormaakt als je leerlingen. Zij hebben dezelfde groeipijn, ze worstelen met bepaalde leerstof of vinden het bijvoorbeeld heel spannend om een presentatie te geven voor de klas. Het is heel waardevol om je dat als beginnende leraar te realiseren: je maakt hetzelfde proces door als je leerlingen, want je bent allemaal lerende.”